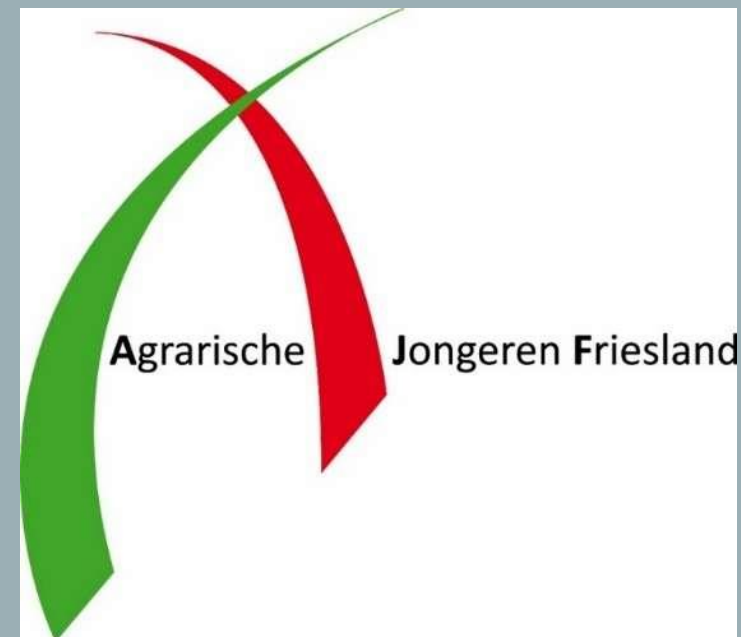

LEDENBIJEENKOMST

NOTARIËLE & JURIDISCHE KANT VAN DE BEDRIJFSOVERNAME

VANAVOND

Mededelingen AJF

1^e deel

Koffie

2^e deel

Borrel

MEDEDELINGEN AJF

De landbouwbeurs

11 (10-18), **12** (10-22) & **13** (10-22) december

Stand **4093** van AJF/DAJK/GrAJK

Entree 9 euro via QR en actiecode *AJKLBB24*

Winacties bij diverse sponsors

Spreker Arend Jan Boekestijn (Vandaag Inside)
donderdagavond 19:30 dankzij NISCOO

LTO Noord (4082)

MEDEDELINGEN
AJF

Vacature voorzitter Agrarisch Jongeren Friesland

Word jij onze nieuwe voorzitter?

Stuur uiterlijk 30 november je
sollicitatie met een korte
motivatie en cv naar

info@ajf.najk.nl

alfa

accountants
en adviseurs

DEHAAN

ADVOCATEN EN NOTARISSEN

Bedrijfsoverdracht in de agrarische sector

Voorstelrondje

Rienk Talstra
Kandidaat-notaris
r.talstra@dehaanlaw.nl
06 295 141 22

Tineke Hoekstra
Agrarisch Jurist
thoekstra@alfa.nl
06 227 944 03

Dit ben ik

- Tineke Hoekstra (38)
- Partner Piet Jan Thibaudier
- 3 kinderen (2, 5 en 7 jaar)
- Notarieel recht in Groningen
- Accountancy
 - Sinds 2015 bij Alfa Accountants en Adviseurs
 - Alfa wordt aaff!

aaff.

Wie ben ik?

- Bildtse afkomst (St. Jacobiparochie)
 - Akkerbouw- en loonbedrijf
- Nu wonend te Lemmer
 - Melkveebedrijf
 - 180 mv
 - 100 jv
 - Veenweide-gebied

Kvk

Huwelijkse voorwaarden

Combineerde Opgave

Testamenten

Maatschap/firma-akten

Bezwaarschriften

Zonneparken / energieopslag

Wat doet een agrarisch jurist eigenlijk?

Pacht

Subsidies

Woo-verzoek

UBO

Overname

Fosfaatrechten

Huur

Algemene Voorwaarden

Koop

Stikstof

Schenking

RVO

Vestigingssteun

Rienk Talstra (kandidaat)-notaris

- Kandidaat of notaris? Hoe zit dit?
- Sinds augustus 2018 werkzaam bij DeHaan
- Welke werkzaamheden?
- Overname notariskantoor Van der Hem
- DeHaan is lid van de Vereniging voor Agrarisch Specialisten in het Notariaat (VASN)
- Mijn kantoor:

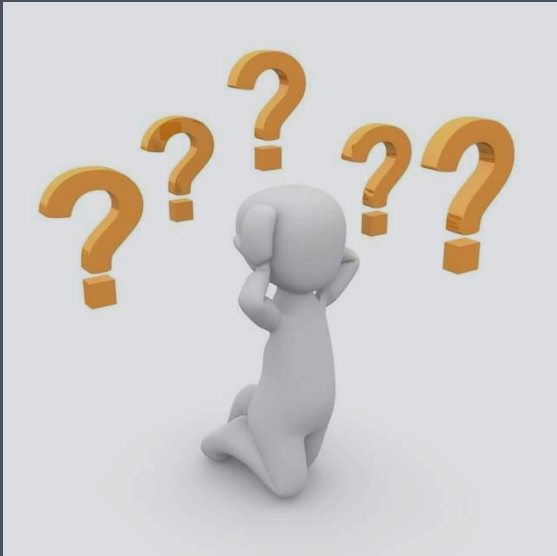

An aerial photograph showing a green tractor with red wheels plowing a dark brown field. The tractor is moving from left to right, leaving a series of parallel furrows in the soil. To the left of the plowed area is a vibrant green field, and to the right is a darker green field. The scene is captured from a high angle, showing the vastness of the agricultural landscape.

Bedrijfsvormen

Rechtsvormen in de agrarische sector

- Vennootschap onder firma (VOF)
- Commanditaire Vennootschap (CV)
- Maatschap (MTS)
- Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BV)

Belangrijkste verschillen tussen de bedrijfsvormen:

- Rechtspersoonlijkheid
- Aansprakelijkheid
- Fiscaliteit
- Toe- en uittredingswijze
- VOF-/MTS-overeenkomst versus statuten en aandeelhoudersovereenkomst

The image shows two men in silhouette standing in a field of tall grass or crops. They are facing each other, and the man on the right is holding a clipboard. The background is a bright, hazy sunset or sunrise, with the sun low on the horizon. The overall color palette is warm, dominated by oranges and yellows.

Uitleg samenwerking

Samenwerkingen

- Waarom een samenwerkingsakte?
- Inbreng bedrijfsmiddelen:
 - smaken: juridisch, economisch of gebruik en genot
- Bevoegdheden
 - inschrijving bedrag bij Kvk
- Winstverdeling
- Arbeidsongeschiktheid
- Toetredingsbeding broers/zusters

Samenwerkingen

- Overname- en voortzettingsbepaling
 - wie mag overnemen?
 - eigen opzeggingsrecht ouders “oprotclausule”
let wel op bij subsidie-aanvragen!

Samenwerking: waardering bedrijf

- Vrije waarde/waarde economisch verkeer (WEV)
- Verpachte waarde
- Liquidatiewaarde
- Waarde going concern / lonende exploitatiewaarde
- Schenkingsaspect bij lagere waarde?
- Betekenis voor betrokkenen
 - Ouders
 - Broers en zussen

Samenwerking: waardering bedrijf

Voorbeeld

Jan neemt het bedrijf van ouders over tegen € 800.000,-.
(lonende exploitatiewaarde)

Het bedrijf bij overname is € 2.500.000,- waarde
(liquidatiewaarde).

- Is dit een schenking?
 - Verschil civielrechtelijk en fiscaal

Samenwerking: waardering bedrijf

Legitieme portie

- Let op: een kind heeft altijd recht op zijn legitieme portie, ook al is deze onterfd
- Legitieme portie is de helft van wat een kind volgens de wet zou verkrijgen
- Schenkingen kunnen ervoor zorgen dat men de legitieme portie schendt

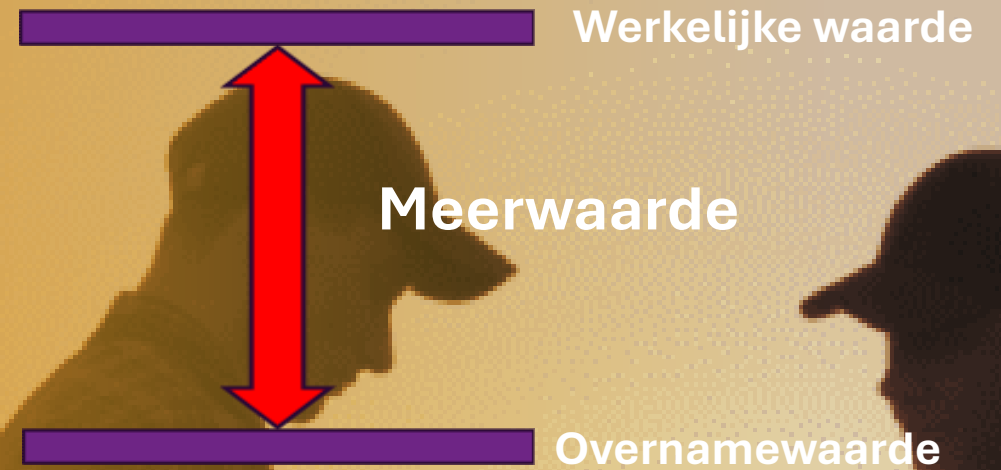
Samenwerkingen

- Meerwaardeclausule

Als je overneemt tegen een lagere waarde dan de WEV
én je beëindigt het bedrijf binnen X-aantal jaren,
dan deel je de meerwaarde met de meerwaardegerechtigden

- Uitschrijven definitie meerwaarde

- verschil overnamesom en waarde WEV ten tijde van overname
- verschil overnamesom en waarde WEV bij verkoop

Samenwerkingen

Voorbeeld:

Jan neemt het bedrijf van ouders over tegen € 800.000,-.

Het bedrijf bij overname is € 2.500.000,- waarde.

Twee jaar later besluit Jan te stoppen met bedrijf.

Bedrijf is nu € 2.600.000,- waard.

Hoeveel moet Jan delen met zijn ouders?

Samenwerkingen

- Duur meerwaardeclausule met optie afbouw
- Wie zijn meerwaardegerechtigden
- Wat mag voortzetter wel of niet:
 - Herinvesteren
 - Gelijksoortig bedrijfsmiddel (land voor land)
 - Ander bedrijfsmiddel (land voor trekker)
 - Emigratie
 - Aangaan samenwerking partner/kinderen of derde
 - Inbreng in BV
 - Arbeidsongeschiktheid; verlaging naar rato?

A photograph of two men in a greenhouse. On the left, an older man with a white beard and a brown hat wears a red and blue plaid shirt. On the right, a younger man in a light blue button-down shirt holds a tablet. They are both looking at the tablet. In the foreground, a wooden crate is filled with red onions. The background shows rows of green plants in the greenhouse structure.

**Bedrijfsoverdracht
vanuit de
accountancy en het
notariaat**

Proces bedrijfsovername (accountancy)

- Vaak start vanuit accountancy
- Wensen vanuit familie en o.b.v. cijfers
- Wat hebben ouders nodig
vs
- Wat kan overnemer dragen?
- Rest van gezin ook onderdeel overname

Proces bedrijfsovername (notariaat)

- Akte van levering grond en gebouwen (verplicht notarieel)
- Activa passiva-transactie
- Leningsdocumentatie
- Hypotheekakten (verplicht notarieel)

Voordeel notariële akten:

- Bewijskracht
- Executoriale kracht

Proces bedrijfsovername (accountancy)

- Fiscale punten
 - Inkomstenbelasting
 - Overdrachtsbelasting
 - Omzetbelasting
 - Schenkbelasting / Bedrijfsopvolgingsregeling

Financiering overnamesom

- Intern: schuldig erkenning bij overdragers/ouders?
 - Voor- en nadelen
 - Zakelijkheid (rente, hypotheekrecht)
- Extern: geld lenen van derden, bijvoorbeeld een bank
 - Zekerheden (hypotheek- en pandrechten)

Pauze

Bedrijfsoverdracht

Tot slot praktische zaken

- Levenstestament / Testament
- Ben je na het notarisbezoek klaar?

(Levens)testament

(Levens)testament

- Levenstestament werkt tijdens leven
 - Notariële volmacht
 - Opgeknipt in twee delen
 - Vermogensrechtelijke belangen
 - Medische belangen
- Testament werkt na het overlijden
 - Wettelijke regeling standaard bij gehuwden. Kan nadelig uitpakken.
 - Testament moet aansluiten op samenwerkingsafspraken
 - En niet gehuwden?

Afwikkeling bedrijfsoverdracht

- Na notarisbezoek:
 - Wijziging bij Kvk en UBO
 - RVO / E-herkenning
 - Gecombineerde Opgave
 - Vestigingssteun!

Vragen?

**Wij zijn ook benieuwd
naar jullie mening:**

Ga naar: www.mentimeter.com
met inlogcode: 74 28 460

Bedankt voor jullie aandacht!